

"RONDALLES CATALANES"

EL CORB I LA SERP

Un corb feia el seu niu en una roca, i tots els anys una gran serp se li menjava els fills.

El corb tenia molt gran ira d'aquella serp que els seus fills li menjava, i no es gosava combatre amb la serp, perquè no era tan poderós que la pogués vèncer per força d'armes.

Aquell corb va determinar ajudar-se de la manya contra la serp, ja que la força li faltava.

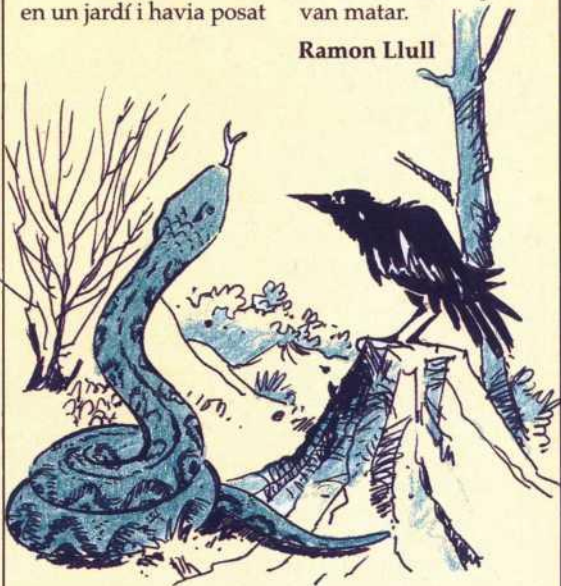
Es va esdevenir un jorn que la filla del rei jugava amb les seves donzelles en un jardí i havia posat

la seva diadema d'or i argent i de pedres precioses a la branca d'un arbre.

El corb va prendre aquella diadema i va volar per l'aire llargament, fins que molts homes van seguir el corb, per veure on posaria la diadema que la filla del rei molt estimava.

El corb va posar la garlanda en aquellloc on estava la serp; i els homes, quan van venir a prendre la diadema, van veure la serp, i la van matar.

Ramon Llull

MUSEU TRIAS DE LES GALETES
CARRETERA DE SILS, 36
17430 SANTA COLOMA DE FARNERS
LA SELVA

1a. COL·LECCIÓ DE "RONDALLES CATALANES". Aquesta col·lecció consta de 4 rondalles: Dues de RAMON LLULL (1232 - 1316), "El corb i la serp" i "L'Agró que s'havia fet vell" i dues de JACINT VERDAGUER (1845 - 1902), "El mariner de Sant Pau" i "La Nadaleta".

"RONDALLES CATALANES"

EL MARINER DE SANT PAU

Quin nom aquest per a un pagès, d'un racó el més arraconat del Pirineu ! Si era mariner el fundador d'aquesta gran masia, ¿com s'establí a Sant Pau de Seguries ?

Un vellet del poble em contà la següent història. El mariner de Sant Pau era un veritable mariner nadiu d'un dels pobles del Maresme de l'Empordà.

Com que tenia bons braços per remar i bon cap per aprendre la carta de navegar, la barca se li havia tornat un bastiment i anava i venia de viatge de Barcelona a Mallorca, plena sempre de taronges, fruites i marxandissa.

Dels nòlits que li donava la nau se n'havia fet una caseta a la vora de la mar, on tenia la seva esposa i els seus fills, que volien ser mariners com el seu pare.

El vent, sempre que sortia, li anava en popa, i la fortuna li ballava davant dels ulls.

Un hivern però, els núvols s'arrastellaren en el cel i vingué un gran mal temps, i una forta llevantada féu estelles la seva embarcació a les costes de Provença. La pèrdua era grossa per a ell, la mar amb mà de lladre li havia pres tota la fortuna.

La mar terrible que amb una mà havia estellat el seu bastiment, amb l'altra havia socavat i arrencat la seva casa de soca-rel.

En arribar-hi, el mariner, frisós i amb el cor ferit, cercà la seva esposa i els seus fills, i no en trobà rastre; buscà, desesperat,

la seva casa, i no trobà ni els fonaments.

Llavors, amb els cabells eriçats i sense esma, aquell fill de la mar la maleí i la tornà a maleir. Quan es revingué un xic, plorà tres dies i tres nits, sense menjar ni beure, mirà la mar per última vegada, la tornà a maleir i jurà fugir-ne ben lluny, on no l'hagués de veure mai més ni de lluny ni de prop.

Es posà a l'espatlla un rem, única cosa que trobà de la seva perduda i enfonsada hisenda, i, sense despedir-se de ningú ni de res, prengué el primer camí que l'allunyà de la mar. Deixà la terra plana i es va enfilar a poc a poc per la Garrotxa amunt. Arribant a Banyoles, veié lluentejar l'estany. Creient tot plegat que era una gaia de mar, li tirà un raig de malediccions.

A Besalú al mig de la plaça, es descarregà el rem, i ensenyant-lo a la

gent que el rodejava
pregunta:

-Què és això?

-Això és un rem- li
respongueren uns
traginers de marina que
descarregaven peix.

-Doncs, adéu-siau -
respongué ell secament.
Es carregà de nou el rem
al coll, i per, la ribera del
Fluvià s'encaminà cap al
cor de la muntanya fins
arribar a Olot.

Quan arribà al mig de la
plaça, prengué el rem a
la mà dreta i preguntà
als molts curiosos que
l'envolten:

-Sabríeu dir-me què és
això?

-És una pala de forn -
respongué un noieta que
no aixecava dos pams de
terra.

-Què saps tu? - li digué
el seu pare, qui havia
estat a la marina- . Això
no és una pala de forner,
que és una pala de
barca.-

-Ja som a prop d'on
anem -es diu el mariner,
mes no hi som encara.
Espolsa les espardenyas,
i muntanya amunt falta
gent. S'énfila per la
pujada de Capsacosta i
darrera la serralada es

troba tot seguit dintre el
poblet de Sant Pau de
Seguríes. A la plaça ,
abaixa el rem, l'ensenya
a aquells pastors i
pagesos i els diu:

-Bona gent, sabríeu dir-
me què és això?

-Ai, ai! Quina cosa de
preguntar! -li respongué
el més vell, i per tant el
més autoritzat de la
rodona. Això és un
culler.

-Què dieu que és?
-pregunta el mariner, no
entenent la paraula.

-Un culler -replicà el
vell.

-Mes, què és un culler?

-repreguntà
l'empordanès.

-Una cullera grossa o
una pala per remenar el
blat de moro.

-Doncs, aquí em quedo
-respongué el mariner.
I tal dit, tal fet.

Amb els anys plantà els
fonaments d'aquesta
superba masia que s'ha
anomenat sempre El
Mariner de Sant Pau i té
per divisa una
embarcació gravada a la
llinda de l'entrada.

Jacint Verdaguier

MUSEU TRIAS DE LES GALETES

CARRETERA DE SILS, 36

17430 SANTA COLOMA DE FARNERS

LA SELVA

1a. COL·LECCIÓ DE "RONDALLES CATALANES". Aquesta
col·lecció consta de 4 rondalles: Dues de RAMON LLULL
(1232 - 1316), "El corb i la serp" i "L'Agró que s'havia fet vell"
i dues de JACINT VERDAGUER (1845 - 1902), "El mariner
de Sant Pau" i "La Nadaleta".

"RONDALLES CATALANES"

LA NADALETA

Una vegada era un minyó qui, havent-se esgarriat enmig d'un bosc on havia anat a tallar un feix de llenya, es trobà a l'entrada d'una cova molt gran. Allà dins vivien un home i una dona, que tenien una filla molt formosa de nom Nadaleta.

L'home s'adonà del minyó llenyataire i li digué: -Ja pots entrar.

El minyó hi entrà

L'home i la dona estaven sopant en una taula molt ben parada, i la Nadaleta els servia.

-Asseu-te i sopa amb nosaltres -li digué l'home. El minyó llenyataire, qui tenia les dents ben esmolades de gana, s'assegué a taula i sopà com un general.

Quan acabà l'home de la cova li digué amb veu rogallosa:

-Vet aquí una destral. Demà arrencaràs, tallaràs i treuràs a descarregador el bosc on t'has perdut; si no, moriràs a les meves mans.

Quan el dia començà a puntejar, agafa la destral i s'encamina cap el bosc. Comença de seguir-lo amunt i avall; roda d'aquí, roda d'allà, sense saber on donar el primer cop de destral.

Estant en aquests maldecaps veu arribar la formosa Nadaleta portant la cistella del menjar. Mentre parava taula sobre l'herba, li diu:

-Que poca feina has fet, Bernardó!

-¿Com és possible que faci en un dia tota la que em mana el teu pare?

-No t'espantis -li diu ella-, menja i dorm,-

Quan el sol ja n'anava a la posta, es presentà la Nadaleta que exclamà:

-Bernardó, que poca feina has fet!

-He fet tot el que m'has dit -ell respongué-; menjar i

dormir.

La Nadaleta es tragué una vareta que duia amagada al pit i li va dir:

-Vareta, vareta, per la virtut que Déu t'ha donat, que tot seguit em tinguis aquest bosc tallat, lligat i tret a descarregador.

Donà un cop de vareta a terra i el bosc quedà tallat i tret a descarregador.

-Ara jo me'n vaig -digué la Nadaleta-. Tu, quan vinguis a casa, al vespre, fes com si estiguessis molt cansat.

-Això -ell respon-, és de bon fer.

En arribar a la casa, l'home li preguntà:

-Deus estar molt cansat.

-Ja ho podeu ben dir -ell respongué-. ¿Com no estarà cansat i fatigat el qui en un sol dia ha tallat, enfeixat i posat a punt de carregar un bosc com aquest?

-Bé -replicà l'home-, doncs demà treuràs l'aigua del pou, l'escuraràs, el desfaràs i posaràs la pedra més alta en el lloc de la més baixa, i la més baixa en el lloc de la més alta; si no, moriràs a

les meves mans. Ara vés-te'n a dormir.-

L'endemà, de bella matinada, es posà a la feina de treure aigua del pou, galleda amunt i galleda avall. La Nadaleta li portà el menjar i li digué:

-Això està molt endarrera. -Sí -li responguè en Bernardó;- com més aigua trec, més n'hi resta.

-No t'hi fatiguis -ella li respon;- menja i dorm. En anar-se'n el sol a la posta, la Nadaleta hi anà, es treu la vareta del pit i li diu:

-Vareta, vareta, per la virtut que Déu t'ha donat, que en un no-res em tinguis aquest pou sense aigua, escurat, desfet i tornat a fer de manera que la pedra més alta prengui el lloc de la més baixa i la més baixa el lloc de la més alta.-

Dit i fet.

Al vespre, a l'hora de sopar, el pare de la Nadaleta li digué:

-Deus estar molt cansat.

-Cansadíssim -li respongué-. ¿No voleu que n'estigui, havent en un dia desaiguat i escurat un pou com aquell, havent-lo desfet i tornat a fer, posant les pedres de la barana en el fons i les del fons a la barana?

-Bé -respongué l'home;- demà domaràs un cavall que tinc molt rabbitjol, que mai no l'ha pogut domar ningú.

-Tot ho faré si Déu m'ajuda -respongué en Bernardó. Se n'anà a reposar. L'endemà, en sortir de la cambra, la Nadaleta l'escomet i li diu:

-Quina feina t'ha manat avui el meu pare?

-Domar un cavall molt rabbitjol que mai no ha pogut domar ningú -respongué el minyó.

-Això sí que és difícilós -digué ella;- has de saber que tot això és obra d'encantament. El cavall serà el meu pare, així que el cavall se't presenti, garroteja'l bé per totes bandes fins a amansir-lo. Tal com li aconsellà la Nadaleta, ho féu. Envestí el cavall a garrotada seca, no deixant refredar el bastó damunt seu, fins que el tingué manyac com un anyell.

Quan al vespre s'assegueren a taula per sopar, l'home de la cova estava orellabaix i ja no fou ell qui parlà sinó el minyó qui l'escometé amb aquestes paraules:

-Ja tenfeu raó de dir que el vostre cavall era rabbitjol! No n'he vist un altre! M'ha fet suar, més, amb l'ajuda de Déu, l'he domat.

-Demà et casaràs amb la Nadaleta, li respongué l'home.

Jacint Verdaguier

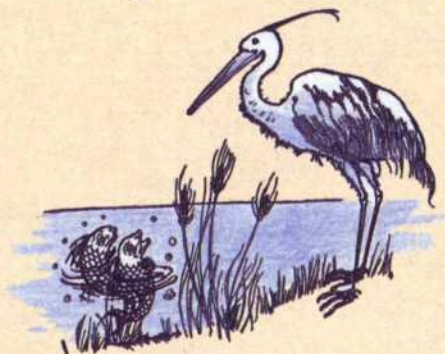

MUSEU TRIAS DE LES GALETES
CARRETERA DE SILS, 36
17430 SANTA COLOMA DE FARNERS
LA SELVA

1a. COL·LECCIÓ DE "RONDALLES CATALANES". Aquesta col·lecció consta de 4 rondalles: Dues de RAMON LLULL (1232 - 1316), "El corb i la serp" i "L'Agró que s'havia fet vell" i dues de JACINT VERDAGUER (1845 - 1902), "El mariner de Sant Pau i La Nadaleta".

"RONDALLES CATALANES"

L'AGRÓ QUE S'HAVIA FET VELL

En un estany hi havia un agró acostumat a pescar molt. Aquell agró va envellir, i per vellesa perdia la caça moltes vegades.

L'agró va pensar art i manera d'ajudar-se amb manya, la qual manya va ser ocasió de la seva mort.

Aquell agró va estar un dia fins a la nit que no va poder pescar, i estava a la riba d'aquell estany, tot trist.

Un cranc es va meravellar perquè l'agró no pescava com pescar solia, i va demanar a l'agró per què estava així consirós.

L'agró va dir que tenia molt gran pietat dels peixos d'aquell estany, amb qui havia viscut llargament, i molt planyia la seva mort, perquè dos pescadors pescaven en un altre estany i es proposaven de venir en aquest".

Aquells pescadors són savis mestres de pescar, perquè cap peix no se'ls pot escapar, i prendran tot el peix d'aquest estany."

El cranc, que va sentir aquestes paraules, va tenir gran por, i ho va dir als peixos que estaven en aquell estany. Tots els peixos es van reunir, i van venir davant de l'agró, al qual van pregar que els donés consell.

"No hi ha altre consell, va dir l'agró, més que un: que jo us porti a tots d'un a un, a un estany que és a una llegua d'aquí. En aquell estany hi ha moltes canyes i hi ha gran fanga, i els pescadors no us hi podran fer mal."

Tots els peixos ho van tenir per bo i tots els dies l'agró prenia tants peixos com volia, i feia semblant que els portés a un estany. En un puig

es posava, i menjava el peix que portava i després tornava per un altre.

Així va viure molt de temps sense treball de pescar.

Es va esdevenir un jorn que el cranc va pregar a l'agró que el portés en aquell estany. L'agró va estendre el seu coll, i el cranc es va agafar al coll de l'agró amb les seves dues mans.

Mentre l'agró així volava amb el cranc que portava en el seu coll, el cranc es meravellava com no veia l'estany al qual es pensava que

l'agró el portava.

Quan l'agró va ser prop d'aquell lloc on solia menjar els peixos, el cranc va veure les espines del peixos que l'agró s'havia menjat, i va conèixer l'engany que l'agró feia.

Llavors el cranc va estrènyer tan fortament el coll a l'agró, que l'hi va trencar, i l'agró va caure mort en terra i el cranc se'n va entornar cap als seus companys, als quals va contar la traïció que l'agró els havia fet i com l'havia mort.

Ramon Llull

MUSEU TRIAS DE LES GALETES
CARRETERA DE SILS, 36
17430 SANTA COLOMA DE FARNERS
LA SELVA

1a. COL·LECCIÓ DE "RONDALLES CATALANES". Aquesta col·lecció consta de 4 rondalles: Dues de RAMON LLULL (1232 - 1316), "El corb i la serp" i "L'Agró que s'havia fet vell" i dues de JACINT VERDAGUER (1845 - 1902), "El mariner de Sant Pau" i "La Nadaleta".